

Riigikogu sotsiaalkomisjoni istungi protokoll nr 101

Tallinn, Toompea ja videosilla vahendusel

Esmaspäev, 26. oktoober 2020

Algus 11.10, lõpp 12.33

Juhataja: Tõnis Mölder (esimees)

Protokollija: Terle Kask (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Urmas Espenberg, Hele Everaus, Helmen Kütt, Signe Riisalo, Priit Sibul, Marika Tuus-Laul, Viktor Vassiljev

Komisjoni ametnikud: Tiina Runthal (nõunik-sekretariaadijuhataja), Helgi Kundla (nõunik), Heidi Barot (nõunik)

Puudus: Liina Kersna

Kutsutud: Terviseameti peadirektor Üllar Lanno ja arendusnõunik Olga Galaburda, Sotsiaalministeeriumi terviseala asekanstler Maris Jesse (2. päevakorrapunkt); Sotsiaalministeeriumi töö- ja pensionipoliitika osakonna nõunik Monika Koks (3. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Kohtumine Terviseameti peadirektoriga
3. Töövaidluse lahendamise seaduse muutmise seaduse eelnõu (214 SE) ettevalmistamine teiseks lugemiseks
4. Kollektiivse pöördumise „Seadustame Eestis eutanaasia“ arutelu
5. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Riigikogu sotsiaalkomisjoni nädala (26.10.2020-01.11.2020) töökava.

Komisjoni istung esmaspäev, 26.10.2020 kell 11.10

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Kohtumine Terviseameti peadirektoriga
3. Töövaidluse lahendamise seaduse muutmise seaduse eelnõu (214 SE) ettevalmistamine teiseks lugemiseks
4. Kollektiivse pöördumise "Seadustame Eestis eutanaasia" arutelu
5. Info ja muud küsimused

Sotsiaalkomisjoni ja majanduskomisjoni ühine istung teisipäev, 27.10.2020 kell 14.00

1. Ülevaade ligipääsetavuse rakkerühma vahearuandest

Komisjoni istung teisipäev, 27.10.2020 algusega 5 minutit peale ühise istung lõppu

1. Psühhiaatrilise abi seaduse § 3 täiendamise seaduse eelnõu (115 SE) arutelu
2. Info ja muud küsimused

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Urmas Espenberg, Hele Everaus, Helmen Kütt, Tõnis Mölder, Signe Riisalo, Priit Sibul, Marika Tuus-Laul, Viktor Vassiljev).

2. Kohtumine Terviseameti peadirektoriga

Üllar Lanno andis ülevaate Terviseameti tööst ja 2021-2024 lisaelarve vajadusest (lisa 1). Muu hulgas tõi ta esile, et COVIDi tõttu tegutsetakse praegu maksimaalse kontaktide jälgimisvõimekuse piiril ja töömahu kasvades on kaasatud teisi riigiasutusi. Tema hinnangul on COVID tulnud selleks, et jääda ja seetõttu vajab amet lähiajal 27 uut ametikohta. Personali hoidmiseks ja värbamiseks on Lanno sõnul hädavajalik ka praeguse palgataseme tõstmine. Lisaks rääkis Lanno elanikkonna teadlikkuse tõstmise tähtsusest, ameti sõnumid peavad muutuma kiiremateks ja täpsemateks. Veel oli juttu äsjalõppenud koolivaheajal reisil käinud perekondade enesejälgimise olulisusest, kuna kevadisele koolivaheajale järgnes suurem haigestumiste laine. Lisaks jälgitakse reoveeseiret jõulisemalt nendes piirkondades, kus signaalid on tugevamalt esile kerkinud.

Helmen Kütt viitas ettekandes toodud koroonaviiruse seire kohta reovees ning märkis, et Viljandi volikogus tekitas see teema palju tähelepanu ja erinevaid küsimusi, kui seireuuringu käigus leiti Viljandi reoveest koroonaviiruse jälgi. Ühelt poolt tõlgendati seda selliselt, et kahe nädala pärast on oodata suurt haigestunute hulka ning teisalt, et tegemist on anomaaliaga. Ta palus selgitada, mida reoveest leitud kõrgem koroonaviiruse näitaja tegelikult tähendab, mis ohtu see endast kujutab ja kuidas tuleks selles piirkonnas käituda. Lisaks küsis ta Terviseameti palkade kohta.

Olga Galaburda vastas, et inspektori töötasu oli enne lisaraha eraldamist 1300 eurot, nüüd on see 1600-1700 eurot. Eraldatud vahenditega on palgakasv asutuses olnud keskmiselt 18 protsenti.

Üllar Lanno lisas, et 2019. aastal tehti reovee seireuuring Tallinna ja osaliselt ka Pärnu veest, et vaadata, milliste narkootiliste ainete jälgi võib reoveest leida. Seejärel leiti, et reoveest võiks vaadata ka muid näitajaid. Näiteks on teada, et Soome uurib lisaks narkootilistele ainetele veest ka ravimijääke, pesuainete jääke, stressihormoone ja palju muud, kuni dopingui aineteni välja. Kui toona oli ainult kaks kohta, kus proove võeti, siis nüüd on kokku lepitud praktiliselt kogu Eestit hõlmav võrgustik, kust proove regulaarselt võetakse. Terviseameti peadirektor märkis, et tegemist on eelkõige preventiivse meetmega. Peagi esitatakse uuringu vahearuanne esmakordselt valitsusele ning seejärel on ilmselt tulemas järgmine rahastamise otsus või siis selle mittejätkamine. Lanno märkis, et toetab reovee uuringu jätkamist.

Maris Jesse täiendas, et reovee uuring annab kinnitust ka selle kohta, kui testimise tulemustes on näha positiivsete testide langust, siis kas see tegelikkuses ka nii on või on kuskil siiski varjatud koldeid, mis tervishoiu vaatevälja ei ole ulatunud. Eestis testiti seda esimest korda juuli lõpu ja augusti alguse Tartu viirusepuhangu ajal, kus reovee uuringus olid signaalid viiruse kohta ning sellele järgnesid nakatunud. Augusti keskel oli näha reovees langust ning sellele järgnes ka nakatunute arvu langus. Maris Jesse arvas, et reovee uuringut ei peaks kohalike omavalitsuste tasandil avalikustama, sest kohaliku omavalitsuse tasandil ei saa eriti midagi teha, lisaks võib leid olla n-ö juhuslik. Uuring on eelkõige töövahend Terviseametile testimisstrateegia jaoks ning perearstidele, kes peaksid olema eriti tähelepanelikud kõikide väiksemate sümptomite osas, kui on teada, et nende kohalikus omavalitsuses on reoveest koroonaviiruse jälgi leitud.

Marika Tuus-Laul märkis, et esmaspäeviti on tavaliselt positiivseid analüüse vähem, sest ilmselt on nädalavahetusel vähem testitud. Ta soovis teada, mida on olukorra parandamiseks tehtud, et ka nädalavahetusel saaksid inimesed saatekirja ja selle alusel testima minna. Samuti, kas Terviseamet ei peaks tegema ettepanekut minna üle Eesti maskide kandmisele üle. Millises faasis need arutelud on ja kuidas tekitada inimestes hoiakut, et maski tuleb kanda?

Üllar Lanno vastas, et testide andmise kohti on piisavalt ja perearstid annavad vajadusel ka nädalavahetusel saatekirju. Seda on näha ka teistes Euroopa Liidu riikides, et nädalavahetusel käiakse vähem testimas. Ta lisas, et mis puudutab maskide kandmist, siis jõuga inimesi maske kandma panna ei saa. Küll aga peaksid haiged panema maski ette, et teisi kaitsta. Arvestada tuleb ka sellega, et rahaline mõõde maskide ostmiseks on suur. Ei saa alahinnata survet, mis inimestele tuleb, kui riik ei anna maske tasuta. Tõenäoliselt ei ole ka riigil võimalik neid kulutusi lõputult teha.

Tõnis Mölder küsis, kas perearsti nõuandetelefoni 1220 kaudu saab nädalavahetusel saatekirju?

Maris Jesse vastas jaatavalt. Öhtustel aegadel ja nädalavahetusel saab perearsti nõuandetelefoni 1220 kaudu saatekirju. Ilmselt vajab aga teavituskampaania uuendamist.

Tõnis Mölder märkis, et koolivaheajale järgnevad nädalad on väga kriitilised ja olulised ning soovis teada, kuidas on Terviseamet selleks valmistunud. Kas Terviseametile on teada, kui paljud eestlased käisid koolivaheajal väljaspool riiki, kas naastes tehti testi ja kui palju võib olla potentsiaalseid viiruse edasikandjaid?

Üllar Lanno vastas, et Terviseametil puudub info selle kohta, kui paljud koolivaheajal välismaal käisid. Ta lisas, et enne koolivaheaega käis kuu aja jooksul umbes 18 000 inimest lennujaamast läbi. Nendest valdav enamus teeb testi ja täidab tervisedeklaratsiooni, milles lubatakse olla kättesaadav ja viibida eneseisolatsioonis.

Hele Everaus toetas reovee seireuringute jätkamist ning küsis testimise kohta. Ta viitas sellele, et Ameerikas on oktoobris kasutusele tulemas 50 miljonit antigeenitesti. Need ei ole kõige täpsemad, aga võimaldavad laialdast testimist. On teada, et umbes 79 protsenti inimestest võivad olla asümptomaatilised viiruse kandjad ning ka Eestil tuleks mõelda sellele, kuidas neid teste laialdaseks testimiseks saada.

Üllar Lanno vastas, et testimine kui selline tervikuna on üks tuleviku võtmeküsimus. Molekulaartest annab tulemused 24 tunniga, aga ei ole kõige odavam testimise viis. Antigeenitestide kohta on viimane informatsioon Oxfordist, et see võiks anda vastused kuni viie minuti jooksul. Lisaks kahele eelpool toodule on olemas ka antikehade testid. Terviseamet saab esimesed antigeenitestid enda kätte sellel nädalal ning neid hakatakse üheaegselt valideerima võrdluses molekulaartestiga. Siis on näha, kui täpsed need on.

Urmas Espenberg küsis Läti ja Leedu praeguse olukorra kohta, mil haigestunuid on palju. Ta märkis, et vahepeal oli Läti just eeskujuks vähese haigestumise poolest.

Üllar Lanno vastas, et probleemid on samad, mis Eestis. Inimesed käivad haigena tööl ja nii levibki viirus edasi.

Maris Jesse lisas, et Lätis tekkisid suured kolded ja palju lähikontaktseid. See näitab, kui kiiresti võib olukord muutuda. Võti viiruse kontrolli all hoidmiseks on sümptomitega mitte tööle minemine, eneseisolatsioonist kinni pidamine, väga varane diagnostika ehk suured

testimisvõimalused ning Terviseameti töö lähikontaktsetega.

Tõnis Mölder märkis, et eriolukorra ajal saatis peaminister igapäevaselt ülevaateid maailmas ja Eestis toimuvast. Ta tegi ettepaneku, et ka Terviseamet võiks korra nädalas saata Riigikogu liikmetele ülevaate, et olla ühes infoväljas.

Helmen Kütt lisas, et Terviseameti poolt inimestele saadetud info oleks võinud sisaldada ka seda, et saatekirja testi tegemiseks saab nädalavahetustel 1220 perearsti nõuandetelefonile helistades.

Üllar Lanno märkis, et võtab esitatud ettepanekud teadmiseks ning kutsub komisjoni ka Terviseametisse istungit pidama.

3. Töövaidluse lahendamise seaduse muutmise seaduse eelnõu (214 SE) ettevalmistamine teiseks lugemiseks

Komisjon otsustas esitada ühe muudatusettepaneku:

1. Muuta eelnõu punkt 8 ja sõnastada see järgmiselt:

8) paragrahvi 28 lõiget 2 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

” Kui vastaspool ei esita põhjendatud vastuväidet kümne kalendripäeva jooksul alates avalduse kättetoimetamisest, loetakse, et ta on nõusoleku andnud.”;

Sotsiaalkomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Urmas Espenberg, Hele Everaus, Helmen Kütt, Tõnis Mölder, Signe Riisalo, Priit Sibul, Marika Tuus-Laul, Viktor Vassiljev).

Tõnis Mölder juhtis tähelepanu, et tegemist on eelnõuga, mis vajab lõpphääletusel koosseisu häälteenamust.

Otsustati:

3.1. Kiita heaks eelnõu teise lugemise menetlusdokumendid (konsensus: Urmas Espenberg, Hele Everaus, Helmen Kütt, Tõnis Mölder, Signe Riisalo, Priit Sibul, Marika Tuus-Laul, Viktor Vassiljev).

4. Kollektiivse pöördumise „Seadustame Eestis eutanaasia“ arutelu

Komisjon vaatas läbi ning täiendas vastuskirja projekti kollektiivse pöördumise „Seadustame Eestis eutanaasia“ osas. Arutelu otsustati jätkata homsel komisjoni istungil.

5. Info ja muud küsimused

Päevakorrapunkti ei arutatud.

(allkirjastatud digitaalselt)
Tõnis Mölder
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Terle Kask
protokollija